

розібратися у змістові вибіркового прагнень малят, а також зрозуміти і визнати їх права на власний вибір. Тобто у дорослих людей з'явилося нове бачення дитини і ставлення до неї як до партнера у процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників педагогічного процесу.

Література:

1. Melnyk, NI & Vertuhina, VM & Artemova, LV and other 2020, ' Progressiv Practices of Government Management in Preschool Teachers Professional Training in Western European Countries' / Universal Journal of Educational Research 8 (10): 4591-4602, 2020. DOI: 10.13189/ujer.2020.08127 <http://www.hrpub.org>;
Artemova, I.V. <http://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219399091>
2. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2-х книгах. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2003.
3. Ноулз М. Современная практика образования взрослых. Андрагогика против педагогики. М.: Педагогика. 236 с.
4. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та інші]; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР»-Україна, 2019. – 488 с. I am in the world. Program of child development from birth to six years / О. Р. Aksionova, А. М. Onischuk, L.V. Artemova and other; Sciene head О. L. Kononko. Kiev: Ltd. ICFER-Ukraine, 2019. 488 p.
5. Кошелівська О. І. Стимулювання морального вибору дошкільників у процесі педагогічного впливу. Дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук. Київ, 2002. 241 с.
6. Лисина М. И. Формирование личности ребенка в общении: монография. Питер, 2009. 120 с.

ВИКОРИСТАННЯ «ОГЛЯДІВ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ» У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Марчук О. О.

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри педагогіки*

*ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янука»,
м. Рівне, Україна*

У роки незалежності спостерігаємо зацікавленість науковців та вчителів освітніми процесами, що відбувалися в закладах освіти різних типів в минулому. Це є важливо вдосконалення методів, форм та прийомів навчання і виховання підростаючого покоління та впровадження кращих педагогічних здобутків в практику сучасних шкіл. Необхідність вивчення такого досвіду зазначена в сучасних документах про освіту. Зокрема, в «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді» написано: «Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця, відбуваються на тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу» [2].

При підготовці майбутніх вчителів важливо використовувати кращі педагогічні надбання освітян минулих епох, архівні матеріали, які відображають процес становлення системи шкільництва в окремих регіонах України. Сьогодні важливо проаналізувати якомога більше освітніх документів ХІХ - початку ХХ ст., що дала б змогу глибше осмислити

специфіку становлення шкільництва в різних регіонах України, зокрема, і на території Волинської губернії. Де було вироблено певні освітні традиції, що знайшли в певні історичні періоди своє відображення в роботі Острозької Академії, Гойського колегіуму, ряді шкіл протестантського спрямування та закладів освіти національних меншин.

Питання навчання і виховання дітей та молоді на території Волині у XIX - на початку XX ст. досліджували такі вчені, як: О. Борейко, С. Бричка, О. Буравський, А. Дем'янчук, Т. Джаман, Б. Євтух, Л. Єршова, В. Левківський, Л. Медвідь, Н. Рудницька, І. Сейко, О. Сухомлинська, Т. Яковишина. У науковому дослідженні «Велика Волинь: історія освіти і культури» написано, що у другій половині XIX ст. було проведено ліберальну реформу народної освіти, що було зумовлено історичним розвитком країни: «Зростає мережа початкових шкіл, з'являються нові типи навчальних закладів, складається система підготовки вчителів, розширюється зміст освіти, зростає рівень писемності населення, створюються освітні товариства й організації, виникає педагогічна журналістика» [1, с. 154].

Інформація про навчання дітей та молоді на Волині в досліджуваній період подавалася також в спеціальних бюлетенях «Огляд Волинської губернії, 1986-1915», які виходили в другій половині XIX – на початку XX ст. Так, в «Огляді Волинської губернії, 1886 р.» написано про значні зрушення в освітній галузі. У книзі зазначено, що у 1885 р. губернії функціонувало 1718 навчальних закладів, де навчалось 55418 чол. [3, с. 68]. На думку тогочасних дослідників, загальне здійснення освітнього процесу можна вважати задовільним, оскільки до справи долучилися фахівці, які були зацікавлені в належному розвитку дітей та молоді і «проявляли належну турботу у дорученій їм справі виховання молодих людей» [3, с. 68]. Окрім того, в кожному номері видання автори повідомляли про кількість жителів, моральність соціального оточення, дитячі хвороби, функціонування культурно-освітніх установ. Які відвідували школярі.

У виданні пояснили, що школярі відвідували заняття в школах, належно поводитися і в навчальних закладах, і в позаурочний час. Вони дали високу оцінку роботи керівництва навчальних закладів, які зуміли правильно організувати процес навчання і виховання, виразили подяку духовенству, що долучалося до освітнього руху, позитивно оцінили діяльність вчителів церковнопарафіяльних шкіл. В «Огляді Волинської губернії, 1886 р.» зазначено, що в губернії діяла Житомирська публічна бібліотека, при якій функціонував музей, широкого розповсюдження набули книгарні та друкарні. На прикладі цього видання простежуємо зміни в галузі початкової освіти галузі порівняно із початком та серединою XIX ст. Дослідники 80 рр. XIX ст. зазначили, що тип церковних початкових шкіл користувався значною підтримкою серед населення. В «Оглядах Волинської губернії» за 1913 р. пояснено, що «на території регіону функціонувало «430 однокласних училищ, 80 двокласних училищ, 1 однокласне початкове училище при Житомирському домі Сиріт, денавчалось 80 дітей» [4, с. 96]. В 1914 р. діяло 18 талмуд-тор, де було 2028 учнів [5, с. 78].

Матеріали із «Оглядів Волинської губернії» доцільно використовувати із студентами педагогічних спеціальностей при вивченні курсів «Педагогіка», «Історія педагогіки», «Історія дошкільної освіти», «Сучасні педагогічні зарубіжні концепції», «Краєзнавство», та спецкурсів («Методика формування патріотизму в учнів початкових класів», «Краєзнавство», «Ознайомлення учнів початкових класів із історією рідного краю») тощо. Детальне вивчення історичних матеріалів сприяє формуванню у студентів належного осмислення історично-педагогічних процесів.

Література:

1. Велика Волинь: історія освіти і культури : Монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 500 с.
2. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. URL : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/ (дата звернення: 23.04.2021).
3. Обзор Волинской губернии, 1886 год. Житомир, 1887. 124 с. <http://elib.shpl.ru/ru/nodes/46248-za-1886-god-1887#mode/inspect/page/76/zoom/4> (дата звернення: 12.05.2021).

4. Обзор Волынской губернии, 1913 год. Житомир, 1914. 184 с. URL: <http://elib.shpl.ru/ru/nodes/46259-za-1913-god-1914#mode/inspect/page/111/zoom/4> (дата звернення: 12.05.2021).

5. Обзор Волынской губернии, 1914 год. Житомир, 1915. URL: <http://elib.shpl.ru/ru/nodes/46260-za-1914-god-1915#mode/inspect/page/132/zoom/8> (дата звернення: 16.05.2021).

6. Огляд Волинської губернії, (1886 - 1915 pp.) URL: <http://elib.shpl.ru/ru/nodes/46249-za-1887-god-1888#mode/inspect/page/61/zoom/8> (дата звернення: 19.05.2021).

КРИТЕРІАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мельничук Л. Б.

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет

ім. акад. С. Дем'янука»

м. Рівне, Україна

Модернізація системи професійної освіти України зумовлена змінами в соціально-економічній та соціокультурній сферах життя суспільства, пов'язаних із входженням України в європейський освітній простір, потребами в принципово новому поколінні професійних педагогічних кадрів, які б відповідали вимогам внутрішнього та зовнішнього ринків праці. Державна політика в галузі вищої освіти спрямована на якісну, конкурентоспроможну підготовку та вдосконалення педагогічних кадрів закладів дошкільної освіти, які відповідатимуть вимогам інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки, кожного громадянина, про що йдеться в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [4]. Таким чином, суспільство України потребує від сучасної системи освіти творчого, ініціативного, конкурентоспроможного вихователя, здатного адаптуватись до мінливих умов сьогодення, критично мислити, успішно реалізувати себе в професійній діяльності в умовах інноваційного освітнього середовища в умовах закладу дошкільної освіти.

Інноваційне освітнє середовище – це атмосфера інтелектуального пошуку і творчої діяльності в перебігу спеціально організованого освітнього процесу, в результаті якого в учнів формується загальна культура на основі інтелектуального і полікультурного досвіду. Особлива організація освітнього середовища впливає на різні аспекти і сторони особистості, створює умови для появи у неї мотиву до самозміни, особистісного зростання, здатності до реалізації власної «Я-концепції» [1].

Організація інноваційного середовища закладу дошкільної освіти передбачає створення умов ефективності педагогічного процесу, розробку можливих форм взаємодії його суб'єктів, стратегії і тактики прийняття рішень з реалізації процесу, проектування нових технологій, форм організаційної взаємодії вихователів та дітей дошкільного віку, використання педагогічних ситуацій, дидактичних і виховних засобів.

Готовність до педагогічної діяльності в умовах інноваційного освітнього середовища, її критерії та показники розглядалися у працях Л. Ващенко, С. Воробйової, І. Гавриш,